І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5237

РІК LXXII. Ч. 25. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 6-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1965 No. 25. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 5-го лютого 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ОЦІНЮЄ ФАРМЕРСЬКУ ПРОГРАМУ ІЗ ШИРШОГО СТАНОВИЩА а не тільки з того, які прибутки мають американські фармери в біжучому році. Президент переслав Конґресові Звернення в справі федеральної допомоги фармерам. Він просить Конґрес схвалити федеральні фонди на допомогу фармерам для втримання цін на фармерські продукти і на те, щоб запевнити фармерам відповідні прибутки, але одночасно заявляє, що „треба зовсім перевірити всю фармерську програму ЗДА", бо фармерська сільська Америка повинна бути „повним партнером національного добробуту", який тепер існує в тій країні.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ УРЯДОВУ АКЦІЮ ДЛЯ ДОПОМОГИ НЕҐРАМ В АЛАБАМІ, які ведуть тепер широку акцію за те, щоб могли зареєструватися як виборці та в найближчих виборах користати із своїх громадянських прав. Президент заявив на пресовій конференції, що немає нічого важливішого для американського громадянина, як мати право голосувати. Джансон сказав: „Я хочу бачити, щоб це право було запевнене для всіх наших громадян". Слова Президента відносилися до подій в місті Селма, Алабама, де сотки неґрів були заарештовані за те, що демонстрували, домагаючись реєстрації, як виборці. Цією акцією керує д-р Мартин Лютер Кінґ, який також заарештований.

ГОМФРІ ЗАКЛИКАЄ БИЗНЕСМЕНІВ МАТИ ДОВІР'Я „ДО БИЗНЕСУ". Віце - президент, промовляючи на конференції Торговельної Палати ЗДА, заявив, що уряд президента Джансона має довір'я до бизнесу, але „дуже важливим є те, щоб самі бизнесмени мали девір'я до бизнесу". Гомфрі сказав, що деколи самі американці не є добрими оборонцями американської системи, яка створила цю країну „найбагатшою в історії світу". Віце - президент твердить, що уряд має повне довір'я до приватної ініціятиви і тому минулого року відважився зменшити податки на $11 500 000 000, щоб продовжувати добробут в цій країні. На думку Гомфрі ЗДА є зобов'язані не тільки поборювати тоталітаризм у світі, але і вести боротьбу за те, щоб люди були щасливіші та жили в добробуті.

ДЖАНСОН МАЄ БУТИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, яка відбудеться 20-го травня цього року, і на якій будуть присутні міністри закордонних справ всіх членів Організації Американських Держав. Ціллю цієї конференції є скріпити і змодернізувати ОАД, засновану в 1948-му році. Президент Джансон мав би там нагоду конферувати із запрошеними до Ріо де Жанейро президентами деяких американських держав. На конференції міністрів закордонних держав мали б обговорити справу зміни статуту ОАД. Коста Ріка і Венесуеля домагаються, щоб із Союзу для Поступу, фінансованого ЗДА могли користати ті держави, що мають демократичні виборні уряди. 17-го лютого збереться Рада ОАД у Вашинґтоні для обговорення порядку нарад в Ріо де Жанейро.

КОМУНІСТИ ЗМАГАЮТЬ ВИКЛИКАТИ НЕҐРИТЯНСЬКУ РЕВОЛЮЦІЮ в цій країні, — твердять два сенатори-демократи із стейту Міссіссіпі Джеймс О. Істленд і Джан С. Стенніс. Сенатор Істленд є головою Сенатської Підкомісії в справах внутрішньої безпеки. Він заявив в Сенаті, що комуністичні аґітатори із ЗДА та із закордону поширюють ненависть між неґрами та стараються використовувати для комуністичних цілей боротьбу неґритянського населення за рівні права з білими. Сенатор Стенніс покликувався на директора Федерального Бюра Інвестиґацій Едґара Гувера, який ствердив, що комуністи стараються просякати до неґритянського руху та підбурювати неґрів проти білого населення.

У СВІТІ

У ЛЯОСІ ЗДАВЛЕНО ЗБРОЙНИЙ БУНТ КІЛЬКОХ ПРАВИХ ГЕНЕРАЛІВ. Вірні режимові прем'єра Суванни Фуми війська переслідують військо генерала Фумі Носована, колишнього віце-прем'єра і найближчого співробітника Суванни Фуми, який проте намагався з початком цього тижня перевести збройний переворот. Битва в столиці Ляосу Сайґоні велась з користуванням танками, скорострілами і гарматами. Число жертв ще не відоме.

ТРОХИМ ЛИСЕНКО ЗНЯТИЙ ІЗ РОБОТИ ДИРЕКТОРА інституту генетики — Академії Наук у Москві. Найменований на цей пост у 1940 році ще за Сталіна, він був підтримуваний і Хрущовим, а тепер совєти цілком відкинули його теорію генетики — вирощування рослин і тварин шляхом спадковости.

СОВЄТСЬКА ПРЕСА І РАДІО ШИРОКО ПОВІДОМИЛИ ПРО ЗАПОВІДЖЕНИЙ ПРЕЗ. ДЖАНСОНОМ ПРИЇЗД ДО СССР. Однак з совєтського боку нічого не сказано в цій справі. Водночас — совєтський пропаґандивний апарат промовчав, що прем'єр Косиґін, який відлетів до Північного В'єтнаму, зупиниться з своїм почетом у Пейпінґу.

МІЖ ЕСПАНІЄЮ І БРИТАНІЄЮ ЗАГОСТРИВСЯ СПІР ЗА ҐІБРАЛЬТАР. Британія має в своєму посіданні Ґібральтар, як одну з своїх найважливіших морських фортець, впродовж останніх 260 років, але Еспанія вважає, що настав час звороту їй Ґібральтару. Еспанія заскаржила справу до Об'єднаних Націй, як доказ колоніялізму Британії.

ПРЕЗИДЕНТ ІНДОНЕЗІЇ СУКАРНО ПОТВЕРДИВ ТІСНИЙ ЗВ'ЯЗОК З КОМУНІСТИЧНИМ КИТАЄМ. Він не виявив, чи підписано між ними військово-політичний договір, але твердив, що „китайська й індонезійська революції зметуть з поверхні землі імперіялізми". Сукарно признає „право" південних в'єтнамців встановити у себе комуністичний режим, „якщо вони собі цього бажають", і таврує ЗДА за спротив комуністам.

МОСКВА ВІДКЛИКАЛА ГЕНЕРАЛА ІВАНА ЯКУБОВСЬКОГО З СТАНОВИЩА КОМАНДАНТА 20-ох СОВЄТСЬКИХ ДИВІЗІЙ, стаціонованих у Східній Німеччині. На честь совєтського генерала, присланого до Східньої Німеччини 5 років тому, відбувся у кумуно-німецького диктатора Вальтера Ульбріхта парадний бенкет.

ГЕРМАН КРУМЕЙ, КОЛИШНІЙ ПОМІЧНИК АДОЛЬФА АЙХМАНА, ДІСТАВ 5 РОКІВ В'ЯЗНИЦІ. Судова розправа проти нього й другого підсудного, Отто Гунше, велася у Франкфурті в Західній Німеччині, впродовж 9-ох місяців. Того другого колишнього старшину СС, звільнено. Обом закидали співучасть в убивстві 300.000 мадярських жидів, вивезених до кацетів у Польщі і там винищених. Прокуратор відразу заповів відклик до вищого суду проти такого лагідного присуду.

АВСТРАЛІЯ ВИСЛАЛА ВІЙСЬКО ДО ПІВНІЧНОГО БОРНЕО, як частини Маляйзії, проти діючих там індонезійських партизанів. Австралія, виступивши активно по стороні Маляйзії, наразилась свідомо на війну проти Індонезії. У випадку такої війни — ЗДА мусять поспішити з допомогою Австралії, з якою мають військово-політичний союз.

КОНҐРЕСМЕН ДУЛЬСКІ ЗГОЛОСИВ У КОНҐРЕСІ ЗДА НОВУ РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ВИДАННЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ ПОШТОВОЇ МАРКИ

Вашинґтон. — Конґресмен Тадей Дульскі, демократ з Боффало, Н. И., зголосив у Конґресі ЗДА нову резолюцію, якою Конґрес „просить і уповноважує" Генерального Поштмайстра „створити та заініціювати серію поштових марок волі поневолених націй і на честь національних героїв волі". Резолюція дальше рекомендує, що „першою з тієї серії повинна бути поштова марка на пошану чемпіона волі Тараса Шевченка, яка символізує рішучу боротьбу його України, найбільшої поневоленої не-російської країни в Східній Европі, за національну волю і незалежність". Як уже інформовано, конґресмен Дульскі того ж самого дня, 25-го січня ц. р., зголосив у Палаті Репрезентантів ще одну резолюцію, якою Конґрес ЗДА рекомендував би створення в Конґресовій Бібліотеці окремого Шевченківського відділу волі.

Обидві резолюції, після прочитання були передані — одна до Адміністраційної Комісії, а друга, про Шевченківську поштову марку, до Комісії для справ Поштового Уряду і Державної Служби. Резолюція про Шевченківську поштову марку в дослівному українському перекладі звучить:

Спільна резолюція

в справі заходів для встановлення серії поштових марок волі поневолених народів у честь національних героїв волі, починаючи маркою волі Тараса Шевченка.

Тому, що в своїй Проклямації про Тиждень Поневолених Націй з 1964 Президент заявив: „Є річчю слушною і справедливою заманіфестувати народам поневолених країн підтримку Уряду і народу З'єднаних Держав для їхніх справедливих аспірацій" і закликав усіх американців „заявити поновлену відданість справедливим аспіраціям всіх народів на державну незалежність і людську свободу"; і

тому, що від 1959 однаково президент Двайт Д. Айзенгавер, як і президент Джан Ф. Кеннеді висловили подібні думки і почування в своїх чергових чергових щорічних проклямаціях; і

Тому, що Вісімдесятшостий Конґрес З'єднаних Держав вшанував Тараса Шевченка, поета-лавреата України, видавши уповноваження на створення йому пам'ятника на публічних ґрунтах у Вашинґтоні, Дистрикту Колумбії; і

Тому, що той сам Конґрес подбав за документарну біографію Шевченка у пошані до вічного духа і творів того борця Европи за Волю; і

Тому, що вперті напасті й атаки збоку імперіялістичної Москви і її колоніяльних лялькок проти тих далекозорих актів ясно доказують мудрість Уряду З'єднаних Держав щодо слушного оцінювання того сучасника Лінкольна, як одного з надзвичайних світочів волі; і

Тому, що в 1961 р. Президент З'єднаних Держав віддав честь ідеалам і безсмертним вченням того колишнього кріпака, якого поезії, мистецтво і філософія глибоко надхнули 45-мільйоновий український нарід в його змаганнях до волі і незалежности; і

Тому, що глибокий гуманізм того чемпіона волі був відважно скерований проти колоніяльного поярмлення всіх не-російських народів в Східній Европі і Центральній Азії, як також проти поневолення жидів і невольництва неґрів; і

Тому, що у згоді з політикою З'єднаних Держав є однаково слушно, як і доцільно сприяти аспіраціям на волю і незалежність всіх народів вшануванням їх історичних речників людської свободи, отже й нав'язуванням нерозривних духових зв'язків з даними народами; і

Тому, що за всіма познаками серія поштових марок волі може стати важливим і суттєвим засобом у здійснюванні формування та скріплення таких зв'язків: то, тому, хай буде

Рішено Сенатом і Палатою Репрезентантів, зібраних у Конґресі З'єднаних Держав, що Генерального Поштмайстера просять й уповноважують створити та заініціювати серію поштових марок волі поневолених націй у честь національних героїв волі. Першою з тієї серії повинна бути визначена марка волі Тараса Шевченка, яка символізувала б рішучу боротьбу його України, найбільшої поневоленої не-російської країни у Східній Европі, за національну волю і незалежність. В рамцях обраного формату тієї серії ті марки повинні мати таку назву і рисунок та повинні появлятись в такому часі, почавши від 1965, як це вирішить Генеральний Поштмайстер.

В Записках ЧСВВ появилася фундаментальна праця о. д-ра М. Соловія про Літургію

Рим. — В серії ІІ-ій, Секція І, заслуженого для української науки серійного видання „Записки Чина св. Василія Великого", появилася як двадцятий том наукових праць членів цього чернечого Чина, велика праця відомого українського теолога й науковця дійсного члена НТШ о. д-ра Мелетія М. Соловія п. н. „Божественна Літургія".

В дуже добре виданій, майже 450-сторінковій, книзі автор подає огляд й аналізу історії Божественної Літургії, її розвиток разом з основними поясненнями до названої теми. Праця о. д-ра М. Соловія є висліпом багатолітніх муравлиних дослідів і глибоких роздумів і писав її автор цілих два роки. Видання цієї праці дуже важливе й актуальне особливо ж тепер, коли Другий Ватиканський Собор прийняв уже окрему конституцію „Про Святу Літургію", в опрацюванні якої брало участь двадцять соборових Отців українського роду. Праця о. д-ра М. Соловія поділяється на дві частини: перша — це історичне введення до Служби Божої, у другій автор подає систематичний виклад молитов й обрядів Служби Божої, оснований і на традиційних поясненнях минулих сторіч і на найновіших наукових дослідах у ділянці літургії.

Присвячує автор свою працю „усім тим, що в минулому і в сучасному трудились над тим, щоб наблизити „Божественну Літургію" до умів, сердець і душ Українського Християнського Народу."

ДЕ ҐОЛЛЬ ПРОПОНУЄ КОНФЕРЕНЦІЮ 5-Х ДЕРЖАВ ПРО ОН З УЧАСТЮ ПЕЙПІНҐУ

Париж. — Французький президент Шарль де Ґолль відбув в четвер 4 лютого ц. р. в Елізейському палаці пресову конференцію з участю понад 1.000 журналістів, фотографів, членів уряду та дипломатів, на якій виголосив понад одногодинну промову, заторкнувши в ній різні справи міжнародного характеру. За найважливішу з них найперші газетні коментарі вважають пропозицію, щоб 5 великодержав перевели конференцію задля реорганізації та санації Об'єднаних Націй. Тими п'ятьма державами мали б бути ЗДА, Британія, Франція, Совєтський Союз і Комуністичний Китай. Де Ґолль закинув Об'єднаним Націям, що вони стали тереном ривалізації західнього і східнього бльоку, чи пак ЗДА і СССР та що ОН приймали інколи ролю наддержави, як ось у збройних інтервенціях в Кореї, чи в Конґо. Це — твердив де Ґолль — було найбільшою причиною загирення авторитету Об'єднаних Націй. Пропонована ним 5-тидержавна конференція мала б зревідувати чартер ОН. Другою важливою справою, яку заторкнув де Ґолль, це проблема з'єднання Німеччини. Де Ґолль визнав її за „суто европейську" справу. Признавши необхідність з'єднання Німеччини, він усе ж ствердив, що ще далека дорога до осягнення цієї цілі та узалежнив з'єднання Німеччини від „еволюції", яка повинна прийти в Совєтському Союзі, та в здобутті волі сателітними країнами. Як це мало б статися — де Ґолль не сказав нічого, але знову повторив колищній свій зворот про „Европу від Атлантику по Ураль". Де Ґолль запропонував теж поворот до паритету золота в міждержавних розрахунках та в міжнародній торгівлі. Де Ґолль вважає за анахронізм зберігати доляр, як базу в міжнародних фінансових і торговельних зв'язках, відколи ЗДА перестали бути власником найбільшого у світі запасу золота та відколи саме західньо-европейські держави своїми запасами золота перевищують ЗДА. Де Ґолль у своїх заввагах таврував комунізм, як систему, яка вправді дозволила Совєтам розбудувати могутній промисл, але за кошт життьового рівня та свободи громадян. Вимагаючи „еволюції" комунізму він не пояснив, як він уявляє її і як у практиці узалежнювати від тієї еволюції розв'язку таких проблем, як з'єднання Німеччини. Де Ґолль висловився теж дуже оптимістично про взаємини Франції з арабськими країнами, особливо в Північній Африці, поминувши мовчанкою диктаторсько-комунізуючу політику альжирського Ахмеда Бен Белли та імперіялістичну політику єгипетського президента Насера. Де Ґолль корисно висловився про свою недавню розмову з британським прем'єром Гаролдом Вільсоном і заповів ділові наради з британським прем'єром, коли він невдовзі приїде до Парижу.

Президент Джансон відразу поставився холодно до пропозиції де Ґолля щодо 5-членної конференції про Об'єднані Нації. Запитаний у цій справі на пресовій конференції, що відбулась у Вашинґтоні того самого дня, Президент заявив, що ще не має докладного тексту промови де Ґолля, але гадає, що найбільше лихо Об'єднаних Націй у тому, що різні його члени не тримаються „духа чартеру". Хоч през. Джансон не назвав за іменем СССР і Франції, проте всім ясно, що він мав їх у першу чергу на увазі, як ті держави, які відмовилися платити свої грошові зобов'язання до каси ОН та бойкотують різні конференції, що відбуваються під фірмою Об'єднаних Націй.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДОСТОСУВАТИ ФАРМЕРСЬКУ ПОЛІТИКУ ДО ПОТРЕБ МАЙБУТНОСТИ

Вашинґтон. — Президент Джансон переслав Конґесові Фармерське Звернення, в якому закликає законодавців дивитися на фармерську програму країни зі становища майбутности. Фармерська політика повинна обіймати всіх тих, які працюють наріллі: тих власників великих фарм, які є продуцентами харчів для цілої Америки і для закордонних держав і тих, що мають маленькі фарми та не можуть із них вижити, бо мають за малі прибутки в порівнянні з тими американцями, що працюють в промислах. Звернення Президента свідчить про те, що уряд не плянує скасувати урядову підтримку фармерів, щоб втримати на відповідному рівні ціни на фармерські продукти, і щоб запевнити потрібні прибутки тим, що є власниками малих фарм. Президент підкреслив, що незалежні університетські професори ствердили, що коли б уряд не підтримував фармерів, то настала б катастрофа в американському фармерстві. Але, додав Президент, „мусимо багато змінити в нашому думанні про фармерську політику". Президент згадує про те, що детальні ціни на фармерські продукти з н а ч н о збільшилися в останніх роках, але гуртові ціни, по яких продають фармери, в дійсності зменшилися на 15 відсотків в порівнянні з цінами з 1947-1949 років. Демократи хвалять Звернення Президента, а конґресмен р е с п ублíканець Чарлз А. Галлек заявив, що це „обіцянки, але здійснення їх не видко". Але сенатор республіканець Джордж Д. Ейкен із Вермонту, член Сенатської Рільничої Комісії, хвалить становище Джансона у фармерській програмі. Головні пункти П р е зидентового звернення є такі: 1. Зорганізувати Президентську Комісію, яка вивчала б фармерську програму. 2. Створити земельний банк із 50-ох до 80-ох мільйонів акрів управної землі, що коштувало б коло 100 мільйонів дол. річно і зменшило б рільничу продукцію. 3. Зорганізувати державні харчові резерви на випадок неврожаїв, або якихсь інших катастроф. 4. Старатися про нові ринки збуту для фармерських продуктів.

Західня Німеччина вагається щодо застосування репресій проти Єгипту

Бонн. Західньо-німецький уряд нараджувався впродовж кількох годин в минулу середу над дальшою політикою у відношенні до Об'єднаної Арабської Республіки та цілого арабського світу і, у зв'язку з цим, також до Ізраїлю і у висліді проголошено короткий комунікат, що в цих справах прийнято „однозгідні рішення". Про суть і зміст цих рішень західньо-німецький уряд зберігає покищо тайну.

Однак пресові коментатори твердять, що уряд Західньої Німеччини рішив стриматися з будь-якими репресіями проти Об'єднаної Арабської Республіки за запрошення нею східньо-німецького диктатора Вальтера Ульбріхта, поки не буде відомо, як будуть переведені ці відвідини Ульбріхта в Єгипті 26 цього місяця. Західня Німеччина зберігає засаду, що вона зриває дипломатичні взаємини з кожною державою — за винятком СССР — яка визнає комуністичну Східню Німеччину. Об'єднана Арабська Республіка (Єгипет) запросила демонстраційно Вальтера Ульбріхта приїхати з відвідинами у реакції на згоду Західньої Німеччини продати Ізраїлеві важку зброю. Однак між Західньою Німеччиною і Єгиптом існують різні добрі зв'язки: в Єгипті коло 3.000 німців працюють в різному характері для режиму Нассера, між ними кількадесять висококваліфікованих атомових і ракетних фахівців, — в Західній Німеччині вчаться у високих школах 2.000 єгипетських арабських студентів, експорт західньо-німецьких товарів до Єгипту становить 100 мільйонів дол. Тому обидві сторони заінтересовані у дальших добрих взаєминах.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ДОПОВІДЬ о. Д-РА МЕЛЕТІЯ ВОЙНАРА ЧСВВ, НА МІЖНАРОДНОМУ ЗІБРАННІ

Ню Йорк. — В суботу і неділю 6 і 7 лютого, в приміщиннях Українського Інституту Америки в Ню Йорку (2 Іст 79-та вул.), відбудеться семінар Міжнародного Руху Католицьких Студентів „Пакс Романа". Під час семінару (в неділю, о год. 3:00 по пол.) виголосить доповідь український прелеґент Впреп. о. д-р Мелетій Войнар з Вашинґтону, доктор Канонічного Права та член Комісії для Східніх Церков Ватиканського Собору.

В програмі цього семінара на тему „Мовчазна Церква" відбудуться в суботу такі доповіді: д-р Гозе Местре — „Економічний Удар Комунізму"; Проф. Отто деХоберт — „Зміни в світових урядах та їхні відгуки"; Проф. Ніколас Бруск — „Екзильний студент й тут роджений студент" в Америці", і слово президента Пакс Романа д-ра Петра Виґантаса. В неділю в полудне о. д-р Мелетій Войнар відслужить Святу Літургію в українськім Обряді для учасників семінару. По спільнім сніданню Впр. о. Войнар виголосить доповідь на тему „Підстави для Вселенського Діялогу з Православними Церквами".

ПРАЦЯ НАД НОВОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ОПЕРОЮ

Ню Йорк. — Композитор Олег Стратичук, колишній мистецький керівник і дириґент Чернівецької опери, працює тут над оперою „Оксана", з часів другої світової війни в Україні. Над остаточним викінченням віршованого лібретто працює Леонід Полтава у Вашинґтоні. У процесі компонування виявилось, що треба змінювати декілька картин у другому й третьому актах опери. Композитор О. Стратичук уже закінчив перший акт та написав декілька хорів, у тому числі заключний хор українських національних повстанців. Ця героїчна опера побудована в частково незвичному для оперового жанру стилі, зокрема, „Оксана" розпочинається — замість традиційної увертюри, — великою балетною сценою, в якій передано шукання українським народом свого вірного шляху в бурхливих роках другої світової війни.

УВАН У ЗДА ВИДАЛА 10-ИЙ РІЧНИК „ШЕВЧЕНКО"

Ню Йорк. — Інститут Шевченкознавства при УВАН у ЗДА опублікував з датою 1964 року свій, уже десятий з черги річник „Шевченко".

На зміст цього, виданого в 150-ліття з дня народження Т. Шевченка річника склалися дослідження Івана Коровицького про Шевченків „Буквар" 1861 р., Володимира Міяковського про унікальний примірник „Кобзаря" 1860 р. з поправками Шевченка, збережений у ЗДА, Юрія Перховича про перебування Т. Шевченка на Волині й ін.

В цьому річнику поданий також зміст усіх десяти, виданих досі від 1952 року, Шевченківських річників УВАН.

БРИТІЙСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО ВИДАЄ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ З ІЛЮСТРАЦІЯМИ Я. ГНІЗДОВСЬКОГО

Лондон. — Відоме американське видавництво Ковард-МкКанн, в якому минулого року появилися „Українські Народні Казки" в перекладі Марії Гладун-Блох на англійську мову і з мистецькими ілюстраціями видатного українського графіка Якова Гніздовського підписало контракт із британським видавництвом Руперт Гарт-Дейвіс, Лтд. у Лондоні на перевидання цих казок для Великої Британії й інших країн Британської Спільноти Народів.

Марія Галун-Блох, відома американська письменниця, українського роду, авторка кільканадцяти книжок, живе у Денвер.

ДОПОВІДЬ ПРОФ. В. ЧАПЛЕНКА ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКУ МОВНУ ПОЛІТИКУ В УССР

Ню Йорк. — Філологічна Секція Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА влаштовує чергову Наукову Конференцію в суботу, 6 лютого 1965 р. в годині 6-ій вечером в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку. Конференцію відкриє д-р Л. Луців, а доповідь виголосить проф. д-р В. Чапленко на тему „Національно-мовна політика большевиків в УССР за т. зв. воєнного комунізму". Конференція призначена для ширшого загалу громадянства.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

У ХАТАХ ЧАДЯТЬ НАФТОВІ ЛЯМПИ

Колгоспник артілі ім. Леніна Вінницького району Михайло Заболотний пише в „Радянській Україні" 26 січня ц. р.: „В нашому колгоспі три населені пункти. І жаден не електрифікований. У хатах чадять нафтові лямпи. Погані в селах крамниці. Клюби туляться в тісних приміщеннях. Взимку в них холодно. Ніде у нас полагодити черевики, пошити костюм. Але сказати про це на зібранні відверто, — не можна. Як тільки зiкнешся, тебе зразу почнуть обривати: „Що ти там говориш?", „Це брехня!" . . . Такі репліки кидає голова нашого колгоспу.

ТРАГЕДІЯ В ДНІПРО ДЗЕРЖИНСЬКОМУ МОРІ-ВООСХОВИЩІ

Біля міста Дніпродзержинська на Україні декілька років тому створено штучне „море". Погожого дня це велетенське водоймище мала чим нагадує море, хоч його другого берега майже не видко. Але у вітряну погоду перетворюється на справжнє море, з могутніми хвилями, піною, ревом потемнілої води.

По морю курсують пароплави, баржі, тому на ньому встановлено маяки-бекени, що живляться струмом з батерій.

. . .Кінець листопада. Здіймалось на бурю, але бакенщик Тесленко і рятувальник Омельченко випливли в море на швидкому катері, щоб вчасно змінити батерії на бекенах. Вони згодилися на упрохування дітей і взяли двох із собою. Поблизу першого бекена у катера відірвало керму мабуть якимсь підводним тросом. Розгулявся небувалий шторм. Катер заливало водою і, врешті-решт, він сів на мілину. Бекенщик Тесленко накинув на себе рятувальне коло й поплив, щоб покликати на допомогу людей. Його знайшли аж наступного ранку, напівсвідомого, захололого на березі. Перевезли до знайомих чи родичів, відігріли, нагодували. Треба було знову рушати в море, щоб рятувати тих, чиє життя залежало від крижаних хвиль і невпинного вітру.

Однак бекенщик Тесленко категорично відмовився випливти в море, щоб показати, де саме сталась катастрофа.

Майже 30 годин троє людей рятувались, збившись на носі катера. „Мало не під конвоєм" — читаємо в „Молоді України" з 29 листопада, — міліціонери привели Тесленка на буксир, і судно взяло курс у район затоплених плавнів".

Після довгих розшуків катер знайшли. Там був напівбожевільний Омельченко, недужий Володя і вже мертвий шестирічний Ігор.

Коли б Тесленко не прогайнував понад 10 годин у теплій хаті — всі вийшли б цілими з нещастя.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Сумнівні надії

Того самого дня — 4-го лютого, — як з Москви відлетів на відвідини до Пейпінґу совєтський прем'єр Алексєй Косиґін в товаристві високих військових старшин та спеців від азійських справ, заповівши наперед, що з Пейпінґу вони полетять до Північного В'єтнаму, президент Л. Б. Джансон висловив „надію", що він ще цього року відвідає Москву та що його там „совєтський провід радо привітає".

Можна би мати всілякі принципові застереження щодо відвідин президента Америки, яка є найбільшою остоєю та символом волі, в Москві, що є найбільшою остоєю і символом рабства, поневолення і народовбивства. Проте, в теперішній політичній ситуації, в ситуації більше чи менше мудрого й корисного „співіснування", відвідини президента Америки в столиці рабовласницької комуно - московської імперії треба розглядати не так в площині принципу, як радше політичного маневру, який може принести або поважну користь, або велику шкоду, залежно від його поставлення і використання.

Вважаємо, що такі відвідини могли б принести користь, якби президент Джансон уже в своєму першому повідомленні був у якісь дипломатичний спосіб висловив надію на те, що в СССР його радо привітає не „совєтський провід", але народи Совєтського Союзу. В цьому відношенні він міг би висловити не тільки надію, але й певність. Немає напевно в Совєтському Союзі одної чесної людини, зокрема між поневоленими Москвою не-російськими народами, яка не привітала б Президента ЗДА та в серці якої, навіть у теперішніх обставинах, не відсвіжило б це надії на „свого Вашинґтона". Здавав собі з цього справу попередник Косиґіна і Брежнєва, Нікіта Хрущов, який майже на передодні плянованих відвідин в Москві президента Двайта Д. Айзенгавера вчинив авантюру із збитим літаком „У-2" та замкнув — можна б сказати — двері перед носом запрошеного на відвідини американського президента.

Відвідини президента Джансона в Москві ще є тільки в стадії „надії" і важко передбачити, що з цього може вийти. Косиґін полетів до Пейпінґу та полетить до Північного В'єтнаму не на те, щоб зробити американському президентові приємність під час його відвідин в Москві. А надія президента Джансона на те, що його „радо привітає совєтський провід", могла здійснитись тільки тоді, якби він вибрався до Москви, як капітулянт, чого цілком певно він собі не бажає і не плянує. Тому й це перше повідомлення про „надію" президента Джансона на відвідини в Москві викликує багато всіляких сумнівів.

Аґентура протестує

Протягом уже довгих років комуністична партія ЗДА відмовляється виконати прийняту Конґресом постанову про судову реєстрацію членів її проводу і фінансових засобів. Усі вимоги Департаменту Юстиції і судів в цьому напрямку американська компартія відкидає, оспорюючи їх правосильність різними адвокатськими штучками. Розглянувши терпеливо й об'єктивно всі компартійні відклики, суд вирішив таки притягнути уже в найближчому часі вождів американської компартії до судової відповідальности за порушення законів і невиконування судових рішень.

Повідомлення, що така розправа має відбутися, викликало широку протестаційну акцію і не так в ЗДА, де про це газети майже не згадують, як в усьому Совєтському Союзі й інших комуністичних країнах. Виконуючи доручення партійних органів, совєтські робітники, діячі культури та мистецтва, студенти і навіть колгоспники пишуть масово, сповнені „святим обуренням" листи до Білого Дому і Конґресу ЗДА, вимагають „припинити судове беззаконня" над американськими комуністами, перестати переслідувати „бездоганних американських патріотів". Автори тих „протестів" з різних совєтських республік, навіть таких, як Узбецька, домагаються, щоб у відношенні до американської компартії були дотримані особисті і громадянські права.

У зв'язку з цією „протестаційною акцією" варто ствердити, що організує її і веде той режим, який знищив безоглядно, терором і репресіями усі інші політичні партії й напрямки, та політична система, яка відмовляє своїм громадянам ще й досі усіх демократичних свобід, уряд тієї держави, в якій суди є адміністраційними органами однієї, тоталітарної в своїх основах і методах, партії. І ще треба пригадати, що ініціює й організує ці „протести" централя міжнародного комунізму не в обороні особистої і громадянської свободи таких чи інших осіб або політичних груп, але з єдиною метою забезпечити свободу для диверсії, підривної і шпигунської роботи комуністичної аґентури на терені ЗДА.

Московське „давай!"

„На одній із будов у Великій Кабилії в гірській місцевості Альжиру — повідомляла московська „Правда" з 21-го грудня м. р. — „російська мова стала інтернаціональною мовою. Весело і заклично звучало розкотисте „русскоє „давай". Оце „давай" — кричали альжирці, болгари, чехи. Це означало — давай цеглу, давай бетон... Не вистачало бетономішалок. І тоді в неділі не їздили на море купатись — працювали, місили важке багно чобітьми — працювали".

Півроку перебувала „комсомольська бригада" в Альжирі, збудувавши селище, електрівню, водотяг, проклавши шлях до нового селища. Працювали там юнаки з Болгарії, Чехо-Словаччини, Югославії, Східньої Німеччини, а найбільше — з СССР. При чому в групі молоді із СССР лише десяток осіб були з Росії, решту поздаганяли з України, Білоруси й інших республік, як пише „Правда": „з Москви, Києва, Мінська, Ташкенту"... 116 юнаків з інтернаціональної „бригади праці" з СССР працювали від 6-ої ранку до 7-ої вечора, в нелюдських обставинах, без механізмів, без допоміжних машин, під пекучим сонцем пустелі.

Але „фокус" не в самій праці та умовах праці, а в чому іншому. „Навіть старі альжирці повірили, що прибулі здалеку російські парні — їхні справжні друзі". Або: „Повернувшись у місто, альжирські шофери розповідали про магічні слова „русских ребят": „раз, два, взялі!" На тій пустельній будові керівник совєтської бригади представив альжирцям своїх людей, як „русских ребят" і, в свою чергу, „Правда", в репортажі під заголовком „Повернулись комсомольці з Альжиру", з притиском чотири рази підряд називає усіх учасників тієї бригади росіянами. З таким оголеним московсько-шовіністичним цинізмом не підходили до представників різних національностей навіть у часах „культу особи".

У тому репортажі, як у краплині води, відбивається настанова Кремлю в питанні націй, мов, культур. Ідеалом для наслідників Петра І залишився російський шовінізм, який не терпить інших націй, мов і культур. З неприхованим задоволенням орган ЦК КПСС повідомляє, що на тій будові кричали російське „давай" вже не тільки українці, білоруси чи узбеки, а й чехи, словаки, болгари і навіть альжирці. Там російська мова стала „інтернаціональною" мовою.

Але „Правда" була змушена в тому репортажі згадати ще про одну „малу деталь": навколо будови в пустелі ходили озброєні альжирці, бо в „горах ще перебували контрреволюціонери"... Так називає Москва альжирських патріотів, які не бажають, щоб над їхньою країною ревло російське „давай!", прикрашене — для закордонних наївняків — комуністичною червоною фарбою. Справді, проблема поневолених націй — одна з найважливіших світових проблем.

Мих. Килимний

ДІЯЛОГ ІЗ КИЇВСЬКИМИ СТУДЕНТАМИ

Куритиба. — Протягом останніх днів у Бразилії одержано кілька листів, писаних безпосередньо київськими студентами. Досі, як правило, вони уникали звертатися до еміґрантів; за них, і то кількома незначними реченнями, цю місію брали на себе їхні батьки, матері, дядьки чи тітки. Аж тут відразу „прорвало".

Виявляється, студентів Києва дуже зацікавила бразилійська протикомуністична революція і все те, що з нею в'яжеться. Ось їхні конкретні запитання до рідних і знайомих у Бразилії:

„Чи правда, що в Ріо де Жанейро та Сан Павльо напередодні революції відбулися мільйонові протикомуністичні демонстрації? Чи правда, що робітництво не послухало наказів комуністичних провідників і не захотіло провести генеральний страйк? Чи правда, що комуністичні лідери Бразилії володіли величезними мастками, були справжніми капіталістами й поміщиками?"...

Маємо враження, що лише тепер, по десятьох місяцях, що минули від часу протикомуністичної революції в Бразилії, до київських студентів починають доходити правдиві подробиці щодо її виникнення та проведення. І для тих подробиць вони шукають підтверджень від близьких для них людей.

Відповіді на запитання не забарилися. Уявляємо, як будуть вражені в Києві, коли довідаються про мастки Жвон Гулярта, які своїми розмірами перевищували терени Польщі, або про те, що „бідний еміґрант" Леонель Брізоля і нині ще має в Монтевідео 6 літаків, і т. п. Нас же найбільше цікавить сама справа написання цих листів і такі одверті запитання. Ця справа покищо залишається для нас не зовсім ясною. Годі припустити, що ці листи інспіруться в порядку урядово організованої акції „посилення культурних зв'язків з українцями за рубежом"!

Тут до речі вказати на досить уже тривале знайомство бразилійських студентів з студентами Києва. Чимало їх відвідують СССР, зокрема столицю України. І Київ справляє на них найбільше та найкраще враження.

Не зважаючи на наполегливі старання кремлівських можновладців, Москва в порівнянні з Києвом, в очах закордонних гостей, „не витримує критики". Але повернемось до теми.

Серед київських студентів легко знайти тепер знавців різних мов, у тому числі еспанської, яку розуміє кожний бразилієць. Отож створюються догідливі можливості для розмов без перекладачів, навіть без сторонніх свідків, для докладнішого й щирішого обміну думками.

Бразилійських студентів спочатку найбільше цікавили участь совєтських студентів у державно - політичному житті. Ясна річ, при цьому киянам розповідалось про діяльність бразилійських студентських організацій, проводи яких були в руках комуністів. Кияни не могли вийти з дива, довідуючись про студентські страйки, про вимоги провести в країні реформу земельну і банкову, дозволити з'їзд „симпатиків Куби" і т. ін. Так само бразилійські студенти не могли вийти з дива, довідуючись, що совєтські студенти мусять тільки вчитися і слухняно виконувати накази партії й уряду. Єдина студентська організація в СССР перебуває під контролею партії та комсомолу і займається здебільша дрібними побутовими проблемами, їдальнями, гуртожитками тощо; в політиці та в державному житті голосу не має ніякого.

Саме від київських студентів бразилійські відвідувачі почули про недосконалість так званого „соціялістичного суспільства", про те, що проголошена на початку революції суспільна власність на землю та засоби виробництва перетворилась в нічим необмежену державну власність, при допомозі якої правляча кліка що хоче те й робить з працюючими масами, поводиться з ними як з худобою.

Бразилійці кажуть, що у Києві можна зустріти також досить студентів, які виявляють велике зацікавлення розвитком суспільно - соціяльного життя та взаємовідносинами між людьми на економічній базі в Англії, ЗДА, Франції, Данії, Швеції та Норвеґії. Данія, між іншим, приваблює їх особливо своїм сільським господарством та взагалі становищем селянської верстви.

Жваво коментують київські студенти і мовне питання в СССР, не приховуючи перед закордонними відвідувачами одвертий і постійний тиск Москви на не-російські народи. Той тиск виразно зафіксований у програмі КПСС, у прийнятих під диктат Хрущова шкільних законах не-російських народів. На Україні Москва провадить особливо гострий русифікаційний курс. Має вона в цьому і своїх помічників в особах провідних комуністів українського походження. Ті комуністи, власне, зробили й роблять свою кар'єру на нищенні всього українського та вивищуванні всього московського. Правда, київські студенти зазначають, що не всі комуністи українського походження є такими, які вважають, що їхнє особисте щастя залежить від вислуговання перед Москвою — проти народу, до якого вони належать. Московські вислужники, виступаючи в пресі чи на різних конференціях, обплювують самі себе.

Під час такого роду розмов конкретно називалося ім'я та прізвище секретаря ЦК КПУ в справах ідеології — Андрія Скаби. Про нього київські студенти казали, що то є нове видання Андрія Бульби, описуючи своїм слухачам цю постать твору Миколи Гоголя, аж до заключних слів Тараса Бульби, звернених до свого сина: „Я тебе породив, я тебе і уб'ю".

. У розмовах багато говорилось і про нове „колективне

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ МУДРУЙМО ЛУКАВО...

Не місце тут подавати всі ті дива, що за останні двадцять років постали в нашій мові. На це потрібно окремого трактату. Але досить зупинитися, хоча б на статейці пана Л. П. під наголовком „Мене угостили сахаром" („Свобода" ч. 8) та виступі на цю статтю О. З. („Свобода" ч. 16). Не знати чого ті особи ховаються за ініціяли, хоч в той час хочуть когось повчати.

Що заувага пана Л. П. доречна, ніхто не заперечуватиме. Страхополохи, що повиростали в нашій мові, потрібно таврувати. Але щоб наші „таврування" мали добрі наслідки, перестаньмо мудрувати лукаво.

Якщо московські русифікатори (з прізвищами на ов, ева) підкладають свої „зозулячі знески" до нашої мови, щоб „русифікувати зсередини", ми повинні дати їм стовідсоткову відкоша. А що ж ми бачимо з міркувань Л. П. і що ліпше дав О. З.?

Л. П. „конфету" назвав цукеркою, „рубіж" — кордоном, а „жарений" — смажений... До цього додає він ще й таке: „Треба б, очевидно': „Я не успів стерти гумою зайве слово", мовляв, замість зрусифікованого: „Я не успів стерти резинкою лишнє слово". Чи такими, з дозволу сказати, виправками, досягнемо чогось ліпшого? Чи здаємо собі справу, що пишемо й що робимо? Я не згадуватиму вже того, що ми, що не інший рядок, то й інше тотожнє слово вмісмо втелющити (гляди „Свобода" ч. 237, „Філологія й мовознавство дістануть також свою тематику"). Ні, такими виправками не поліпшимо нашу мову. „Жарений" — це не смажений, а смажений — не жарений. Жаримо на жару, а смажемо на полумені.

Ще гірше справа із злощасною „цукоркою", за яку так охоче „голосує" О. З. Яка, справді, різниця між „цукеркою" та „цукоркою"? „О" чи „Е" ніякісінької ролі тут не грають, справа в корені, а той злощасний корінь лежить у нашому невмінні відрізнити своє від чужого, або ж, за відсутности в нас свого, своє створити. Та навіщо творити, не кидаймо своїх слів на смітник: народ знає не „цукор", а „солодун", народ знає „гурок", а не „огірок", народ каже й письменники - клясики писали „соша", а не „шоса". Чи багато виграло слово „цукерка", коли ми замінили Е на О?

Знов же справа із „кордоном" та „рубіжем". Слово „рубіж" у нашій мові звучить огидно, так і тхне „лаптем". Але воно нам не чуже: „заруби, дочко, сорочку, бо поділки витріпаєш". „Намуляв рубець, аж тіло посиніло". Але ми „влюбилися" в приблуду, чужу — „кордон". І не було б досади, коли б ми не мали свого слова „межа".

Не гонімося також за „апробатами", бо маємо на це й своє слово. Якось ніяково читати ось такі речення: „Займається закордонним замилюванням очей" або „з якого вчаться сотні тисяч дітей'. Чому б не сказати коротше, але доречніше: „замилюють очі тим, хто за межами" (скажім — батьківщини), а також — „з якого навчають сотні тисяч дітей".

Пишу це все не на ганьбу тим, хто виправляє мову інших, а лише те, щоб виправляли розумно, доречно.

Мих. Лавренко

Ню Йорк, Н. Й.

ХТО ГОЛОСУВАВ ПРОТИ ЗГАДКИ ПРО ПРЕЗИДЕНТА УНР У ПРОПАМ'ЯТНІЙ ГРАМОТІ

В першій вістці про наради Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові, поміщеній в числі „Свободи" з вівтірка, 2-го лютого, було сказано, що привернено без одного голосу спротиву ім'я президента УНР на пропам'ятній грамоті, яка буде вмурована в п'єдесталі пам'ятника Шевченкові. День пізніше Ви вже поспішили подати доповнення до цієї вістки, що хоч ніхто не голосував на нарадах проти цього привернення, то все таки були три учасники нарад, які здержалися від голосування за цим рішенням.

З цього виходить, що рішеншення не лише не було одноголосним, але, що більше, що цим особам, чи комусь залежало на тім, щоб першу вістку спростувати. Чому б тоді не написати, хто це були ці три особи, щоб читачі і народ не мусіли вдаватися до здогадів. Таке відгадування осіб і причин, через брак інформацій про особи, може когось скривдити, так з кругів, які єбстоювали ім'я президента УНР на грамоті, як і тих, які мали застереження.

В. Я. Антонович

Ню Йорк, Н. Й.

ВИЯСНЕННЯ РЕДАКЦІЇ

Подана в надрукованому в „Свободі" з 2-го лютого повідомленні вістка, що пропозицію голови Комітету Пам'ятника Шевченкові проф. д-р Романа Смаль-Стоцького про привернення початкового тексту Пропам'ятної Грамоти із згадкою: „Коли Президентом Української Народної Республіки в екзилі був достойний д-р Степан Витвицький" прийнято „без одного голосу спротиву" відповідає дійсності, бо коли голова нарад запитав хто є проти тієї пропозиції, ніхто не підніс руки, отже пропозиція була прийнята без спротиву. Додаткове вияснення, що трьох учасників нарад здержались від голосування, надруковане в черговому числі „Свободи", було подане на пропозицію скарбника Комітету п. Ігната Білинського.

Тим часом, „Америка" з 3-го лютого інформує: „Вирішено більшістю голосів включити прізвище президента Витвицького до Грамоти, що буде вмурована в пам'ятник; 4-ох учасників нарад відмовились голосувати над внеском..." Згідно із спостереженням кореспондента „Свободи", над внеском не голосували пп.: Ігнат Білинський, мґр Теофіль Кульчицький, мґр Іван Винник. Четвертим був, мабуть, ред. М. Дольницький. Здержаних від голосування не записується до протоколу нарад.

З НАШИХ БУДНІВ

ВИНА І КАРА

Вдармося в груди, друзі-письменники, і скажімо собі, як на св. Сповіді: согрішили! Мають рацію деякі ті критики, що лають нас за літературний вечір „Слова" в Українському Народному Домі в Ню Йорку. Балаганний був вечір, нічого гріха таїти. Нарікаємо на Шевченківський Комітет, що трохи затягнув бенкет у Вашинґтоні... А ми що кращого зробили? Затягнули програму вечора до години 12-ої ночі та й не могли скінчити. Безмежну вдячність в шановної публіки і заслужену популярність здобули собі ті друзі, які десь так коло півночі зрезиґнували із своїх виступів — перед півпорожньою залею.

Так тиранізувати цих шляхетних і прихильних нам людей не можна! Замучили ми їх своїми і не своїми поезіями, прозою, есеями... Не досить того, що погода випала в той вечір препаршива, а тут ще й таке розчарування! Найбільше таки жаль мені жіноцтва і невинних дітей, які, невідомо за яку кару, томились і скучали коло матерів. Батьки ж — давали собі раду, заскакували час від часу в підпілля, тобто до клюбу „Лиса Микити", і звідтам верталися скріплені на дусі, в піднесеному настрої. „Що?.. Ще не кінець?" — питав здивовано то один, то другий. — О, май Гад!.. Треба їм покласти ще одного дайма до таксометра".

Посипались тяжкі громи на бідні голови мого кума з Філядельфії та й на мене, грішного... Ви ж, кажуть, були ці велебні керівники програми, коментатори, от, і накоментували чорт-зна-що: випустили на естраду всеемігрантську літературу, ще й трохи підсовєтської, а дитячу — важко скривдили, знехтували. Гм!.. Випустили... А як було не пустити, коли хлопці перлися до мікрофона, як демократи до Конґресу? І що ти порадиш з таким незорганізованим народом, як поети й письменники?

Обіцяє тобі чолов'яга, клянучись честю, що читатиме п'ять хвилин, а читає півгодини! Прочитав одну поезію-другу, а потім звертається до публіки, майже в сльозах: „Дозвольте, каже, мені, шановне панство, ще щось прочитати!" Публіка, несвідома небезпеки, доброзичливо погоджується, ще й додає йому відваги: „Читай, каже, синку, читай, один вірш менше, один більше — різниці не зробить. Від того ще ніхто не вмер". А хлопець розохотився і давай жарити! Вже й не питає дозволу в публіки, а просто витягає з-за пазухи один сувій паперу за другим, поки всього свого надбання не відтарабанить.

Так що в цьому місці вибачайте, шановне панство: вина лежить трохи і по вашому боці! Навіщо дядька оплескували? Треба було змовчати, тоді і він швидше зійшов би з трибуни. А щодо наших власних прогріхів, скажу хіба словами Івана Франка: „Судіть мене, судді мої, без милости лукавої!" Що хочете з нами робіть, тільки з клюбу „Лиса Микити" не викидайте!

Ікер.

Степан Риндик

ЧИСТКИ В МОВІ

(1)

У статтях на мовні теми і в різних інших публікаціях часто знаходимо нарікання на мову книжок, часописів, публічних виступів тощо. Для прикладу подаю тут уривок із статті одного автора про мову нашої преси:

„... В багатьох наших пресових публікаціях зустрічаємо слова і звороти, які цілком відбігають від норм нашої літературної мови, — і то в такій мірі, що дають картину повної неписьменности друкованого тексту"

Це, звичайно, перебільшення. Дійсність не така вже страшна. Є прикрі випадки неправильности, є й систематичні ухили від мовного „правопорядку", але нема „картин повної неписьменности". Це необережний вислів. І треба сказати, що на такі необережності натикаємось раз-у-раз у подібних писаннях, особливо в рецензіях і літературних оглядах. У „Самостійній Україні" за червень 1964-го року подано на другій сторінці обкладинки під заголовком „Мовна лапша" виписку з „Літературної України" (Київ, ч. 8) про мовні хиби книжки „М. Т. Стефанцев. Орфографічний словник. Посібник для учнів початкової школи, видання п'яте, 1963 рік". Із цієї виписки видно, що рецензент зазначеного тут словника, а згодом з ним і редакція „Літературної України", не вважають за українські слова „вистріл", „ігра", „дерзкий", дармащо всі вони приведені в наших словниках, де ілюструються численними прикладами з приповідок, пісень і творів наших письменників. Кожен із читачів може це перевірити. Скажемо тільки про слово „азбука", що його вже віддавна намагаються наші книжники заступити словами „абетка" чи „альфабет". Не знати, чому.

Термін „азбука" складається з назв двох початкових літер у нашім письменстві, де маємо такий ряд назв: аз, буки, глаголь, добро... Ці назви прийшли до нас разом із письменством і з того саме часу письменні люди на Україні, а з ними і ввесь нарід називали цілу систему тих знаків „азбукою". Частина „аз" означає в нашій старій мові „я", а частину „буки" етимологи зв'язують із старогерманським словом „боко", що означало письмо, книжку чи щось до цього подібне. Звідти новонімецьке слово „Бух" — книжка. Але в даному разі нас цікавить не етимологія цього слова, а тільки факт, що слово „азбука" з давніх-давен стало нашим і тому є невід'ємною власністю нашого мовного набутку і скарбу. Москалі перейняли це слово від нас разом із церковнослов'янським письмом, і на цій підставі деякі недоуки вважають азбуку московським словом та намагаються заступити його різними „абетками" та „альфабетами". Останнє слово походить від фінікійсько-жидівського „алефбет", що в греків змінилося на „алфа-бета", а до нас дісталося у формі „альфабет". Нема найменшої рації відмовлятися від свого стародавнього слова і давати перевагу чужим витворам. Це саме треба сказати й про слово „буква", що його хотіли б заступити чужою „літерою".

Далі ми розберемо кілька типових прикладів чищення нашої мови на еміґрації, а перед тим хочу обговорити питання, якими саме арґументами керуються наші пуристи, викидаючи українські слова з нашої мови. Найчастіше обвинувачення проти них бринить так:

„Це — не літературне слово", чи „це слово не належить до української літературної мови", чи „це слово суперечить нормам нашої літературної мови".

На перший погляд ці обвинувачення видаються дуже зрозумілими й слушними, бо кожному ясно, що нелітературність слова вистачає для того, щоб його викинути, „вичистити" з літературної мови. Але при трохи глибшім розгляді справи постають такі основні питання:

Що таке літературна мова? Як точно дефініювати це поняття?

Як відрізнити літературне слово від нелітературного? Які критерії маємо для цього?

Чи ці критерії абсолютні? Чи вони залежать від нашої волі і умови?

Якщо залежать, то хто саме визначає їх?

Передумавши ці питання, читач переконається, що терміни „літературна мова" і „літературне слово" в багатьох випадках уживаються навмання. Навіть у поважних працях. Наприклад, у „Словнику чужомовних слів" (автори: І. Бойко, О. Ізюмов, Г. Калишевський, М. Трохименко) під гаслом „літературний" читаємо: „...літературна мова — поправна мова, властива художнім творам". Сказати інакше, літературна мова — це мова літератури. Чи не є це тавтологія? Idem per idem? Повторення підмета в присудку? Чи можна це речення вважати за дефініцію, що мала б нам вияснити природу й істоту літературної мови? Очевидно, ні. До цього треба додати, що приведене речення виключає з нашої літератури такі здобутки нашого письменства, як оповідання Василя Стефаника, не кажучи вже про чудові карикатури в листах Гриця Зозулі до „Чесної Єліти", де лексика і морфологія далеко відбігають від правильної мови.

У „Словнику лінґвістичних термінів" (автори: Є. Кротевич і Н. Родзевич; АН УССР, Інститут Мовознавства ім. О. Потебні, Київ, 1957) читаємо:

„Літературна мова — загальноприйнята форма загальнонародної мови, що задовольняє, головним чином, потреби державних установ, преси, науки, літератури, театру, радіо, школи тощо. Літературна мова нації створюється на базі загальнонародної мови, відрізняючись від неї більше послідовною нормалізацією, більш чітким розрізненням умов уживання тих чи інших слів і їх форм". Мова твориться народом. Поділ мови на літературну і народну означає тільки те, що ми маємо, так би мовити, „сирову" мову і оброблену майстрами" (М. Горький). Літературна мова збагачується словами й формами з діялектів, з розмовної мови, в той же час збагачуючи її.

Кожна літературна мова має різні форми і засоби для вираження однієї і тієї самої думки залежно від обстановки, характеру і умов спілкування, тобто має різні стилі".

Так пояснюють термін „літературна мова" науковці з Інституту Мовознавства АН УССР. У цьому поясненні зібралися типічні хиби кожної недбалої мови: загальники, брак конкретности, розпливчасті, туманні поняття, многозначність слів і неокресленість думки. Щоб це виразніше побачити, нехай читач пригадає собі будь-яку дефініцію із своєї шкільної науки, наприклад, дефініцію кальорії: „Кальорія — це кількість тепла, що нагріває один кубічний сантиметр чистої води від 14.5 ступнів Цельсія до 15.5 ступнів". Тут кожне слово означає цілком конкретне поняття, а все докупи — однозначну і виразно окреслену думку. А що конкретне означає „загальноприйнята форма загальнонародної мови"? Що власне значить тут слово „форма"? Чи це є все те, що обіймає собою т. зв. морфологію? Чи це, кажучи іншими словами, словозміна іменників, прикметників, займенників і числівників (деклінації) і дієслів (коньюґації)? Чи цей термін заторкує і лексику разом із семантикою? Як відповісти на ці всі питання?

А як розуміти термін „загальнонародна мова"? Чи це мова без діялектичних елементів — слів, ідіом, зворотів? Якщо так, то як тоді погодити з цією дефініцією твердження, що літературна мова „збагачується словами і формами з діялектів"? До цієї логічної саламахи додає свою порцію ще „старший брат" М. Горький. Цього письменника українські академіки зробили вченим лінґвістом, хоч серед „старших братів" можна було знайти більших авторитетів у справах мови. І треба було пам'ятати, що М. Горький мав на увазі московську літературну мову. А вона далеко відбігає від мови народної, бо постала на ґрунті церковно - слов'янської і зберігає її морфологію і правопис, тим часом як українська літературна мова складається з чисто народних слів, передаваних фонетичним способом. Москаль, наприклад, каже: „Што ґріт євоная жана?", а московський письменник це саме записує: „Что говорит его жена?" Такі розбіжності трапляються в нас тільки в карпатських резерватах.

І взагалі подане тут пояснення терміну „літературна мова" скопійоване з московського зразка і тому відноситься в дійсності до московської мови, а не до нашої. Це — московське копито.

(Далі буде)

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧАЮТЬ РОКОВИНИ 22-го СІЧНЯ

В БОСТОНІ

Святкування 47-ої річниці проголошення Незалежности Української Народньої Республіки і 46-ої річниці Соборности Українських Земель відбулось в Бостоні, Масс., дня 24 січня 1965 р.

Академію розпочато відспіванням Американського Національного Гимну при співучасті мандоліньої оркестри Ю-СУМА, під керівництвом Н. Калиніченка. Свято відкрив проф. д-р Іван Олексишин, культурно-освітній референт Відділу УККА, звертаючи увагу на важніші дати з останніх визвольних змагань Українського Народу.

Проклямації губернатора стейту Массачусетс Дж. А. Волпе, посадника міста Бостону Дж. Ф. Коллінс і Міської Ради Бостону, які проголосили день 22 січня 1965 року Днем Української Незалежности в стейті Массачусетс і в Бостоні — відчитав п. Орест Щудлюк, референт зовнішних зв'язків. Святочну доповідь з нагоди цих річниць виголосив Святослав Петрів.

По короткій перерві мандолінова оркестра Ю-СУМА і школи при церкві св. Андрея під керівництвом Н. Калиніченка відіграла пісні: „Ой у лузі червона калина" і „Чуєш брате мій", Сольо — „Засвіталась я" — слова Луценка, муз. Полонського, відспівала п-ні Н. Калініченко при фортепіяновому супроводі проф. Е. Голембйовського.

Пісню „Для рідного краю", муз. Безкоровайного відспівав хор юначок СУМА при супроводі мандолінової оркестри цієї організації.

Легенду про Симона Петлюру віддеклямувала К. Петрів. По деклямації мандолінова оркестра Ю-СУМА відіграла пісні: „Ой видно село" і „Ми діти козацького роду" — цим останнім зі сольовим дуетом вик. Р. Франківською і О. Баналига. Соля: „Розвійтеся з вітром" — слова Франка і „Місяцю ясний" арія зі Запорожця за Дунаєм відспівала п. Л. Діяк. Вірш: День Злуки" (22.1. 1919), Ф. Невестюк, віддеклямувала сумівка Р. Франківська. Перед закінченням академії мандолінова оркестра Ю-СУМА відіграла ще кілька стрілецьких пісень, після чого п. Д. Николенко, містоголова Відділу УККА подякував поодиноким виконавцям програми і диригентові мандолінової оркестри Ю-СУМА Н. Калиніченкові за старанну підготовку молоді до академії.

Іван Олексишин
культурно-освітній референт

ЦЕРКВА НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ

Церква в Підгайцях, 1964

Не зважаючи на атеїстичну пропаганду совєтського уряду та систематичну ліквідацію українських церков, (добрі церкви перемінюють на шпихлірі, магазини, кіна), — деякі місцевості в Зах. Україні с спроможні сплачувати державі великі церковні податки й відреставровувати свої церкви. Громадяни деяких місцевостей, не зважаючи на фатальний економічний стан, складають свої лепти на потреби церкви.

Старе Місто, 1958

Нещодавно громадянин І. Цегильницький отримав дві знимки: на першій показана церква св. Юрія на Старому Місті, яку в 1958-му році відмальовано. На другій знимці старовинна церква в Підгайцях, також відмальована й вдержана в якнайкращому порядку. Біля церкви проходить громадно люди, які вийшли з церкви. Знимка говорить сама за себе, і зайві всякі коментарі про теперішній економічний стан в Західній Україні.

В Підгайцях колишній католицький священик, примушений тамошньою владою перейти на московське православія, надалі відправляє Служби Божі в українському обряді. Час до часу з Києва приїжджають церковні „чиновники" на контролю священика, чи він виконує всі їхні розпорядження.

Часто можна читати листи з Краю, в яких просять про допомогу колишніх парохіян церков для ремонту церкви.

Наші нові поселенці в ЗДА радо допомагають не лише своїм рідним, які залишилися під совєтською окупацією, але своїми пожертвами не забувають і про церкви в своїх рідних селах і містах. Повищі знимки показують церкви, які мають за собою кількасотрічну історію. Вони перетривали не одне лихоліття нашого народу і дасть Бог, що перетриваються і теперішній стан. Може вже не задовго частане час, коли то знов святоюрські дзвони у Львові і по всій Україні зможуть скликати нарід на мольби до своїх церков.

Роман С. Голіят

Заснування нового Відділу СУА в Кентоні

17-го січня Ініціятивний Комітет під проводом п-ні Софії Барусевич і при співучасті п-ні Ірини Кашубинської, орган. референтки Головної Управи СУА, заснував 87 Відділ СУА іменем Олени Степанів. До Відділу вписалося 18 членок.

Вибрано Управу Відділу й Контрольну Комісію у складі: Софія Барусевич, голова, Дарія Шкварок, містоголова, Ольга Курилас, секретарка і пресова референтка, Віра Фінков'ят — скарбничка. Референтками стали: Віра Яцикевич, — культ.-освітня, Анна Юськів, зв'язків, Стефанія Гудз, суспільної опіки, Розалія Хлиста — організаційна, Анастазія Жабінська і Анна Сметанюк, господарський, Марія Опришко, Надія Іваницька і Марія Волощук Контрольна Комісія. Анна Ромах на і Ядвига Харліковська, заступниці.

Почин жіноцтва вітали й складали побажання: Вч. о. д-р Володимир Целліх, парох Кентону, схвалюючи бажання жіноцтва включитися організовано в громадське життя, і голова місцевого Відділу УККА д-р Степан Курилас, підкреслюючи вияв громадської зрілости жіноцтва на Кентонському ґрунті. В дискусії забирали голос пп. І. Кашубинська, С. Барусевич, Ю. Шкварок і О. Курилас.

Збори почалися й закінчилися молитвою!

О. К.

ДІЯЛОГ ІЗ КИЇВСЬКИМИ СТУДЕНТАМИ

Закінчення зі стор. 2-ої

керівництво", що постало післе може мати успіхи. Збільшені присадибні ділянки колгоспників і сприяння торгівлі вирощеною на тих ділянках продукцією протягом найближчих місяців поліпшить стан постачання населенню картоплі, томатів, огірків, моркви та всілякої іншої городини. „Не виключено, — сміючись зауважили київські студенти, — що незабаром наші економісти опублікують підрахунки, скільки на душу населення СССР припадає редьки, щавлю, петрушки, хріну, цибулі та перцю...

Достаток городини, на думку київських студентів, має відродити серед населення надії, що колись таки прийде поліпшення із постачанням хліба, м'яса, молока, масла і т. ін., хоч підсовєтські люди вже давно звикли ставитися до обіцянок Сталіна, а потім Хрущова, як до чергової брехні. Як бачите, — сказав один студент — „колективному керівництву" для пятування загального стану і для повалення Хрущова. Київські студенти вважають, що це керівництво, в дещо зміненому вигляді протримається довше, ніж припускають на Заході; що до того керівництва сьогодні входять такі три двійки в порядку їх значення: Брежнєв - Косигін, Мікоян - Підгорний, Шелєпін - Полянський. В кремлівській верхівці дуже пильнують, щоб хтось не став понад усіма і не осягнув влади одноособового диктатора. Проти одноособового диктатора наставлені й секретарі обкомів партії, не кажучи вже про загал партійного членства, а тим паче про маси населення. Отож, у Кремлі тепер шукають способу, якби зберегти, втримати диктаторський режим не з одним, а з кількома диктаторами?

„Колективне керівництво" для свого утвердження — кажуть студенти — завзято старається здобути собі симпатії і серед населення. В цьому вождя свого власного утвердження доводиться звертатися по допомогу не до „соціялістичного" сільського господарства, до колгоспів та радгоспів, а до приватно-власницького сектору. Чи не зла іронія долі?

У зв'язку з тим, що Хрущова повалено в жовтні минулого року, цю подію київські дотепники називають „жовтневою революцією"; однакові батьківські імена Леніна й Брежнєва дали їм підставу називати Брежнєва „Ілліч Другий", при цьому вони додають: „Просимо не змішувати з Миколою Другим".

Ось стільки вдалося нам витягти з діялогів між студентами Києва і їхніми бразилійськими колегами.

Упівська конференція в Шикаго

Чергова Конференція делегатів Товариств колишніх вояків УПА в Америці і Канаді відбулася в Шикаго, в Домі СУМА, в суботу, 12 грудня 1964 р. В нарадах взяли участь 24 члени — представники відділів із східних стейтів Америки та Канади. Конференція заслухала інформації членів Головної Управи, перевела широку дискусію та винесла відповідні постанови загально українського та внутрішньо - організаційного характеру. З нагоди конференції влаштовано о год 5-7 у великій залі дому товариську імпрезу п. н. „Вечір споминів", в часі якого виступали з цікавими розповідями колишні вояки УПА, м. ін. повстанець з Полісся І. Хміль; пані Мирослава Мелодія-Крук з Дітройту порадувала численно зібрану громаду своїм виступом в характері співачки-солістки при музичному супроводі проф. В. Шутя. Програму перевів вміло господар вечора і голова шикагівського відділу Т.ва к. в. УПА Ст. Голяш. Відтак наради продовжувались до пізньої ночі, після чого в ресторані упівця Ю. Біланича була спільна вечеря, яка пройшла в милій воєцькій атмосфері.

Наради Конференції проводив голова Т-ва М. Грицков'ян (Ню Йорк), секретарював В. Макар (Торонто).

Книжки й автори

● „Українська економія, її підложжя, сьогоднішній стан і можливості майбутнього росту" — під такою назвою вийшла праця українського еміграційного економіста професора Ситон Голл Університету Миколи Л. Фрейшина-Чировського. Книжка вийшла англійською мовою в Бібліотеці Українознавства Наукового Т-ва ім. Шевченка, як її ч. 16 і як ІІ-ий том її Англійської Секції.

● Емма Андієвська, — відома українська поетеса-модерністка, член Нюйоркської Групи Поетів, видала у Видавництві „Сучасність" у Мюнхені, свою нову збірку поезій „Первні". Збірка вийшла в мистецькому оформленні Якова Гніздовського.

● Ігор Соневицький, — український еміграційний композитор з Ню Йорку опублікував окремим виданням четверту свою частину свого циклу „Пори року" п. н. „Зима". Видана в серії Українські пісні для фортепіяна, ця четверта частина охоплює десять українських коляд, колядок і щедрівок. Ноти її вийшли з мистецькою обкладинкою Л. Гуцалюка.

Короткі вісті

● Коло 4 045 000 дітей народилося у ЗДА в минулому 1964-му році, на яких 36 000 менше, як в 1963-му, коли то в ДА прийшло було на світ 4 081 000 дітей. Минулорічне число народжених дітей є найменше від 1954-го року. Від січня до листопада 1964-го року народилося в ЗДА 3 716 000 дітей, а в тому самому часі в 1963-му році — 3 751 000. Це вже третій рік, в якому зменшується число народжених дітей у ЗДА.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в середу, 3-го лютого 1965 р. в Нюарку, Н. Дж., на 63-му році життя несподівано помер наш Найдорожчий

МУЖ, ТАТО, БРАТ І ШВАҐЕР

бл. п.

ПАВЛО ЗАБОЛОЦЬКИЙ

ПАНАХИДА відправиться в п'ятницю, 5-го лютого ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Ave., Irvington, N. J.

ПОХОРОН — в суботу, 6-го лютого 1965 р. о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до каплиці св. Івана Хрестителя при Іву та Sanford вулицях, Нюарк, Н. Дж.

Горем прибиті:
ІРЕНА — жінка
ДАРІЯ — донька з чоловіком ЮРІЄМ ДОЛИНСЬКИМ
ІВАН — брат з родиною

Дня 28-го січня 1965-го року помер у Львові (Зах. Україна), знаний український письменник і громадський діяч, бувший директор Академічної Гімназії у Львові, бувший професор Державного Університету ім. Івана Франка у Львові

Д-р ДЕНИС ЛУКІЯНОВИЧ

СИНИ й РОДИНА

З глибоким жалем повідомляємо наших Членів і Громадянство, що дня 3-го лютого 1965 року нагло помер

бл. п.

ПАВЛО ЗАБОЛОЦЬКИЙ

Член і касир 371-го Відділу УНСоюзу, „Запорозька Січ" в Нюарку, Н. Дж.

Управа Відділу складає найщиріші співчуття Високошановній Дружині і Родині Покійного.

УПРАВА ВІДДІЛУ

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Софрона Федіва

складає 20 долярів на залишенців в Австрії

Борис ГИЧКО з родиною

З великим жалем повідомляємо про смерть Незабутнього Члена нашої Управи

бл. п. Софрона Федіва

УКРАЇНСЬКИЙ ПУБЛІЦИСТИЧНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
7-ий Осередок у Нюарку, Н. Дж.

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. СОФРОНА ФЕДІВА на сиротинець в Бельгії зложили 30 долярів:
Б. СТЕФАНОВИЧ
БУКШОВАНІ
ЗАВИЦЬКІ
СЕНЕЖАКИ
Т. СТАНЬКО

Мирон С. Куропась

„ДЕ Є НАША МОЛОДЬ? КІНЕЦЬ ПЕРШОЇ РУНДИ"

(3)

Пан Мацьків, наприклад, писав:

„Наводячи цитати з американських ліберальних авторів, він каже, що батьки не мають чи не повинні мати впливу на своїх дітей, хіба до 14 літ життя".

Гляньмо, що я написав дійсно:

„Якщо ми вимагаємо від молоді, щоб вона вивчила історію України, добре говорила по-українському, без труду читала українських клясиків і брала активну участь в українському громадському житті, тоді ми мусимо їй вияснити, чому ми цього вимагаємо. Бо „я так кажу" чи „це твій моральний обов'язок супроти України" — можуть мати успіх для дітей у віці до 14 років. Але опісля наша молодь вимагає поважнішого арґументу, ніж патріотичні фрази з минулої ери. „За славу України" не має найменшого значення для молоді, якщо вона не бачить зв'язку поміж славою України і тим, чого ми від неї вимагаємо".

Далі п. Мацьків пише, що, згідно із моїм переконанням, всі українці повинні підтримувати „ідеали" грошоробства, прагматизму, колективізму. Він зробив це не зважаючи на те, що я покликаюсь на ці фактори завжди як неґативні. Закінчуючи свою статтю, він цитує молитву ген. МекАртура за свого сина. На жаль, син ген. МекАртура не став докладно тим, чим хотів його бачити батько. А далі, ген. МекАртур був незвичайною людиною, не типовим представником теперішнього проводу Америки, на мою думку. Найкращим доказом цього були останні вибори. Ґолдвотер кандидував на принципах подібних до принципів МекАртура. Що сталося? Нарешті, п. Мацьків старається дискредитувати те, що я мусів сказати, посилаючись на приклад УПА, УСС і УГА, нібито у мене немає льояльности, а саме — що я здаю собі справу з героїзму цих армій, але яке значення вони можуть мати на виховання української молоді в Північній Америці р. Б. 1964, то я таки не розумію.

П. Василишин також винен у перекрученні мого писання. Він мовить, нібито я проти старшого покоління, коли то інші національності вшановують своїх старих людей, як ось англійці Черчилла, а французи де Ґолля. Я такого ніколи не говорив. Я тільки вказав на можливість деяких недотягнень в їхній діяльності. Можливо, що Черчилла і де Ґолля зробило великими власне те, що вони вважали себе за досконалих і схильні були послухати поради, коли заходила потреба. Що п. Василишин до цього не приготований, видно найкраще з його вислову: „Я ніколи не зустрів із старшого покоління, хто не вислухав би якогось молодого чоловіка, що мав щось до сказання і знав, як це робити". Хто може сказати, чи молода особа „мала щось до сказання", поки вона ще не сказала? Виходить, що єдиним критерієм для вирішення, чи молода особа має щось сказати, є опінія п. Василишина.

Як панна Храплива, п. Василишин переводить генеральну атаку на проф. Мамчура, стверджуючи, що проф. Мамчур писав перед героїчною епохою УПА і щорічним святкуванням Дня Української Незалежности. Правда, проф. Мамчур писав перед героїчною епохою УПА, але смішно стверджувати, що він писав перед святкуваннями Українського Дня Незалежности. Я брав участь в цих святкуваннях від зарання моєї пам'яті, і з усього, що я дослідив в цій справі, вони почались в ЗДА у 1920-их роках. Якщо п. Василишин має на думці проголошення „незалежности" однією політичною організацією в 1941 році, тоді він прав. В 1936 р. д-р Мамчур був би ніколи не повірив, що одна частина нової іміґрації буде така патріотична, що треба буде святкувати не один, а два дні Української Незалежности. П. Василишин обвинувачує проф. Мамчура в тому, що він „відпав" від українства і гордо заявляє: „Ми не належимо до групи проф. Мамчура ... Ми не піддаємось і не міняємо наших прапорів із вітром ... Ми не прибули сюди для нашого власного збагачення".

Це чудові слова, якщо вони тільки були б правдиві. По-перше, проф. Мамчур не є „відпалий" українець. Можливо, що п. Василишин належить до цієї „малої групи", про яку я писав у моїй первісній статті і яка вважає, що кожний, хто не є з нею, майже перестає бути українцем? А подруге, ствердження, що „ми не прибули тут для нашого власного збагачення", дискусійне. Чому сьогодні є так, пане Василишин, що УККА стоїть перед фінансовою руїною? Чому СУСТА, не зважаючи на шість років завзятого зусилля, не може зібрати досить фондів на одну катедру українознавства? Чому наша українська преса жебрає гроші? Чому збудовано так мало українських церков після другої світової війни в порівнянні з передвоєнними роками? Я міг би ставити ці бентежні питання далі, але місце на це не дозволяє.

П. Василишин обвинувачує мене, нібито я запозичаю ідеї в інших авторів. Тим часом це не є позичання, це — підмуровування ствер д ж е н ь знанням визначних авторитетів. Очевидно, це значно важче, як просто писати про те, що повинно мати місце чи бути зроблене, без жадного доказу і в ніякому відношенні до дійсного стану речей. Я думаю, що українська мова означає це, як „писання на коліні".

Я був дещо розчарований коментарем панни Марти Савчак в „Студентському Слові". Вона ствердила, що соціологи базують свої висновки на нечисленних прикладах, чим піддає думку, що вони не мають значення. Дещо більше знання основ статистики, зокрема поняття „стандарту помилок", могло б при цьому допомогти панні Савчак. Вона ствердила, що я не говорю від імени всієї української молоді, бо я ніколи не мав нагоди говорити з усією українською молоддю. Це правда, я ніколи не говорив з усією українською молоддю, але так само не говорила і панна Савчак. А проте, в її статті, чорним по білому написано: „Наша молодь ніколи не піде за ідеями пана Куропася". Чи це не говорення від усієї української молоді ...?

П. Кришталький також дав себе понести хвилям неправильного цитування моїх висловів. Коли він пише, що я заступаюся за „мавпування" американської молоді, то все, що я можу на це сказати, є тільки: покажіть мені, де це написане?

(Далі буде)

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 6-го ЛЮТОГО 1965 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Сходини членів Т-ва ім. гетьм. І. Мазепи — 183 Відд. в год. 6:30 веч. в приміщенні УНДому. Прохаємо членів прибути. — Д. Кошильовський, предс., П. Залуга, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!